

PREDGOVOR

Djelo o radniku objavljeno je u jesen 1932. godine, u vrijeme kad već više nije bilo sumnje da je ono staro neodrživo i da se pojavljuju nove snage. Predstavljalo je i predstavlja pokušaj da se osvoji točka iz koje događaje u njihovoj složenosti i proturječnosti treba ne samo pojmiti, nego, premda opasne, i pozdraviti.

Objavljivanje knjige nedugo prije jednog od velikih obrata nije slučajno; i bilo je dovoljno glasova koji su joj pripisivali da je utjecala na njih. Naravno, nije to uvijek podrazumijevalo odobravanje, a ni ja se nažalost ne mogu složiti s tim – prvo stoga što ne precjenjujem utjecaj knjiga na akciju, a potom i stoga što je objavljena netom prije tih događaja.

Da su se veliki akteri ravnali prema načelima koja su ovdje iznesena, izostavili bi mnogo toga nepotrebnog, pa i besmislenog, a učinili ono što je nužno, možda čak i bez oružanog nasilja. Umjesto toga pokrenuli su žrvanj čije se značenje skrivalo ondje gdje su ga najmanje očekivali: u daljnjem raspadu nacionalne države i poredaka povezanih s njom. Iz tog se aspekta pojašnjava ono što je kazano o „građaninu“.

Nije se moglo previdati ono što se zbivalo na drugim krajevima planeta i što je milijune stajalo života, a isto se tako nije moglo previdjeti da uobičajena sredstva nisu dostatna. Nasuprot tome ostaje akademsko pitanje može li se još ovladati dvostrukom zadaćom, kako bezobzirnog odbacivanja prtljage uz očuvanje središnje supstancije tako i marševskog ubrzanja bez obzira na napredak, ili se najprije 1848., a potom i 1918. glede pripravnosti propustilo učiniti ono što je nenadoknadivo. To se od-

nosi na razliku između njemačke i svjetske demokracije, a ne tiče se ovog problema.

Ovdje su se naslućivale i ispitivale izvidnice jedne nove zemaljske sile, a ne samo nacionalne, ekonomske, političke, geografske i etnološke veličine, i to se u međuvremenu moglo pobliže potvrditi. Neki su čitatelji to već tada spoznali, iako ono što je epizodno i akcidentalno, politički i polemički prednji plan nekog problema, u svim vremenima obuzima pozornost snažnije nego njegova supstancijalna jezgra. Ona ipak trajno djeluje, premda se uvijek različito preodijeva.

Tako, dok se historijske sile, čak i ondje gdje su stvorile imperije, iscrpljuju u svjetskome mjerilu, iznad njega vidimo da ujedno izrasta nešto veće i najprije shvaćamo samo njegovu dinamičku potenciju. To je znak da se dobit ne knjiži na mjestu koje bi se u trgovanju očekivalo. Ipak, djelomična sljepoća dio je plana. Nepokolebljiv, sve djelotvornije proizlazeći iz kaosa, ostaje jedino lik radnika.

Odavno, zapravo već od tiskanja prvog izdanja zaokupljaju me planovi da revidiram knjigu o radniku. Bili su više ili manje razrađeni, a variraju od „pregledanog“ i „temeljito pregledanog“ izdanja pa do drugog ili novoga teksta.

Kada je u izdanje sabranih djela unatoč tome preuzet netaknuti tekst trećeg izdanja (1942), to je ponajprije bilo iz razloga dokumentacije. Mnogo toga što je nekoć djelovalo iznenađujuće ili čak provokativno danas je ušlo u svakodnevno iskustvo. Ujedno je prošlo ono što je izazivalo na repliku. Upravo stoga lakše je nego nekoć polazno stanje i ono što je u njemu epizodno podrediti nepromjenjivoj jezgri knjige: koncepciji lika.

Dakako, i polazišta su se tijekom godina razvijala do više ili manje opsežnih razmatranja. Neka od njih nalaze se u svescima s esejima u ovom izdanju¹, druga su sažeta u prilogu.

Wilflingen, 16. studenoga 1963.

---

¹ Vidi 9, 11. i 13. svezak u: Ernst Jünger, *Sämtliche Werke*, Klett-Cotta, Stuttgart 1981. (Nap. prev.)

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Plan ove knjige sastoji se u tome da se lik radnika učini vidljivim onkraj teorija, onkraj strančarenja, onkraj predrasuda, kao djelatna veličina koja se već snažno umiješala u povijest i koja neumoljivo određuje forme jednog izmijenjenog svijeta. Budući da ovdje nije toliko riječ o novim mislima ili novom sustavu koliko o novoj zbilji, sve ovisi o ošttrini opisa, a on pretpostavlja oči kojima je dana potpuna i nesputana moć vida.

Dok je ta osnovna namjera možda ostavljala traga u svakoj rečenici, prikazana građa je onakva kakva odgovara nužno ograničenu pregledu i zasebnim iskustvima pojedinca. Ako se uspjela pokazati bar jedna Levi-jatanova peraja, čitatelj će lakše napredovati do vlastitih otkrića, jer liku radnika nije pridružen element siromaštva nego element punine.

To važno suradništvo pokušava se poduprijeti metodikom izlaganja, koja nastoji postupati prema pravilima vojničke vježbe, gdje raznolika građa služi kao prilika za uvježbavanje jednog te istog zahvata. Nisu važne okolnosti, nego instinktivna sigurnost zahvata.

Berlin, 14. srpnja 1932.